

Latweefchu Awises.

Nr. 30.

Zettortdeenâ 27. Zuhli.

1861.

Awifchu = sinnaſ.

Pehterburga. Us winna luhgſchânu muhſu Keiſers to Miniſteru, kaſ walda pahſ tahm tizzibahm, kaſ naw Kreewu tizziba un pahſ ſkohlâhm, Anejewiſchu un winna paligu, ſchehliga atſalaidiſ. Keiſers wehlejiſ, ka tai leelai eiſenbahnes beedribai, kaſ bij uſnehmufees taiſiht arri to leelo eiſenbahni no Maſkawas uſ Weodoſiu Krimmê, ſchi eiſenbahne wairſ ne effoht jataiſa. Turprettim winnai wehlejiſ pabeigt taiſiht tahſ eiſenbahnes no Pehterburgaſ garx Dinaburgu uſ Waſſchawu un no Kauneem uſ Bruhſchu rohbeſcheem, un to no Maſkawas uſ Niſchegorodi un uſ to 25—30 millj. rub. ſchâi beedribai tappina, lai ahtri pabeidiſ. Bet par to Krohnim arri jadabbu daſkaſ no ta labbuma, kaſ no ſcheem zeſkeem buhſ.

Zekutſkaſ Awifeſ rakſta, ka Nihta-Sibiria 1860 gaddâ dabbutuſchi 2029 pohdu 12½ mahziniu ſelta, taſ irr 236½ pohdu maſak neka 1859 gaddâ. Taggad tur neween maſak ſelta neka papreekſch warroht dabbut, bet arri deenas alga un wiſſaſ leetas tur effoht jo dahrgakaſ palikluſchaſ. Winnpuſſ Baikala eſara atkal wairak neka papreekſch warroht ſelta dabbut. Wiſſaſ weetâſ kohpâ tur Sibiria ſeltu no ſmilim iſmaſga, 1860 gad. irr ſtrahduſchi 28,809 wihrifchi un 790 ſeewiſchi, no teem nomirruſchi 305. — Ir no Drenburgaſ rakſta, ka ir tur til daudiſ ſelta wairſ ne maſgajohſ, leela dahrguma labbad. Sennaſ Waſſchikhreem un Tatareem 1½ rub. bij jadohd par uſturru par mehneſt, taggad jadohd 3 rubli.

Maſkawa laudiſ gribb taiſiht baſnizu par peeminneſchânu un pateizibu, ka ſchehligſ Keiſers brihweſtibu nowehlejiſ.

Waſſchawa. Keiſera weetneekſ Suchoſanets 5ta Zuhli ſa-aizinajiſ jauno Pohſtu walſiſ-rahti, to uſrunnajiſ, iſteizjiſ Keiſera ſchehligu padohmu, kaſ teem ſcho leelaku brihweſtibu nowehlejiſ, un pawehlejiſ ſawuſ ammata darbuſ ſahſt. — Waſſchawa pulkſten 10toſ wakſara wiſſeem gaſtuhſcheem un ſchenkeem waijaga buht aiſſlehgteem.

Sewaſtopole. Wirſta Gortſchakowa lihki no Waſſchawas nowedduſchi uſ Dohnawu, tur Kreewu kaxra-kuggi winnu uſnehmufchi un waddiſuſchi uſ Sewaſtopoli. Te ar leelu gohdu winnu ſanehmufchi, nolikkuſchi leelajâ baſnizâ un tad to glabbajuſchi ſtarp teem teizameem kaxra-wihreem, kaſ Sewaſtopoli til gohdigi ſargajuſchi un te krittufchi. Tilkai tahdi wirſneeki un ſaldati ſcho lihki waddiſuſchi un glabbajuſchi, kaſ appalkſch ſcho augſtu Generalu Sewaſtopole deenejuſchi.

Belgiaſ ſemmes walduſchâna ar to ſtipri darbojahiſ derrigaſ ſkohlâſ preekſch ſemmas kahetaſ laudim apgahdaht. Rihdiſ ſchim tur ſchiſ ſkohlâſ tohti ſliktaſ bijuſchaſ. Ta waina effoht bijuſchi ſchi, ka ſkohlmeiſteri tohti maſu lohni pelnijuſchi. Sinnama leeta, ka prahtigſ un gudriſ wihrſ buhſ gan retti tahdâ knappâ weetâ eſtabjiſ.

Italia. Bahweſſiſ paleekoht labbaſ un zerre ka weſſeſ tapſchoht. — Wiktorſ Emanuels taggad ſawu leelu Generalu Zialdini ezehliſ par ſawu weetneeku Neapelê, lai ſalaſch dumpineekuſ, ſlepſawuſ un laupitajuſ, kaſ par daudiſ ſcho walſti pohſta. Schiſ tadeht ar ſpehku ſcheem dohdahſ wirſu, pee Montiwalkoneſ pulku uſwarrejiſ un 500 ar wiſſeem wirſneekem lizzis noſchaut.

Konſtantinopole. Jannaiſ Keiſers naw tahdiſ wahjiſch zilwekſ ka nelaiſiſ. Sahkoht ſtipri un labbaſ walduht, ne wehlejoht naudu aplamiſ tehreht, fohloht wiſſeem taiſnibu doht, bet effoht tohti ſtipriſ Turku tizzigſ. Gribboht eet luhgt pee Muameda kappa Mekkaſ pilſatâ Arabia.

Seemel-Amerika ſtipraſ kaxſch nu ſahzees, jo dſird, ka ſabeedrotu walſtu Generali jaw kahdâſ weetâſ to atſchirtu wehrgu walſtu kaxra-pulkſ uſ effoht ſalahwuſchi un ka krahjoht jo leelu kaxraſpehku, lai tohſ warroht atkal atgreſt pee ſawu walſtu beedribâſ. Rakſta, ka wehrgu walſtu Gene-

rals Pograns ar 600 saldateem padeweës, un ka ir Generals Morris fakahwis wehrgu walstu Generalu Barneltu, un schis noschauts tappis ar 200 saldateem schinni kaufchanahs pee St. Georg. 7 leelus-gabbalus un 1 tuhlfst. saldatu fanehmu-schi un tà gluschi uswinnejuschi scho wehrgu walstu farra-pulku. Sabeedrotahm walstim taggad effoht 55 tuhlfst. saldati appaksch Generalu Maldonalli. Bet tas tik rahdahs buht tas eefahkums no schi noschelojama farra, kas tik daudseem buhs par pohstu!

S—j.

Dseedataju fwehtki Rihgâ.

(Schattës Nr. 29.)

Beeftâ deenâ wairs ne dseedaja, bet Rihdſineeki weeseem bij wehlejuschi apluhloht, kas Rihgâ wehrts redseht, prohti: wezzo Schwarzeipteru- un Rahtuhſes istabas un wiffadu ſkunſtu un dabbu leetu krahjumus, Brederlo lunga dahrgas bildeſ, jauno lepno Gildes nammu ar ſawu ſkunſtigu ſahlu, Beerſes nammu ar ſawahm lohti lepnahm un gresnahm istabahm un apſeltiteem krehfleem, galdeem zc. Ar preeku arri apluhkojam leelo Behtera baſnizu, wianna gresnu kanzeli no balta marmora almina un lohti teizamu altara bildi, kas rahda Apuſtula Behtera no ſw. Garra gaismotu ſpreddika teiſchannu waſſaras fwehtkôs Jeruſalemê. Scho bildi mahlejis leelais Wahzu meiſteris Steinle Prankpurkê pee Maines. Wehl fanehmu lahju ſpehku un uſlahyu Behtera baſnizas tohni. Bij gruhti deesgan lahjoht, bet al tawas ſkattichanas jaukas. Wiſſa leela Rihga ar ſaweem leelem preekſchpilkateem appaksch ſkattitaja lahjahm. Lepna Daugawa ar ſawahm ſallahm, luggeem, dampfluggeem, laiwahm un ſtruhgahm un tiltu, fur laudis un ratti kâ ſkudras tell; jauka Daugawa kâ leels ſudraba paklawſ Rihgai aplikts no 3 puſſehm, zettortâ puſſe meſch, pabrihki, paklakâ jubra kâ ſudraba ſtrihpe atkal scho widdu aplampj. Tahku warr ſkattitees un tē tillai redseht, zil leela un warrena uppe irr muhſu Daugawa, Rihdſineeku nemirſtama mahte un baggata maiſes deweja. Ilgi tē palikku ar wiſſadahm dohmahm darbodamees. To baudijs neneſka wairs ne gribbeju redseht un ar dilſchenſi pahbrauzu mahjâs, firſnigi pateikdams par wiſſu labbu, fo tais deenâs baudijs.

Tai paſchâ waklarâ wehl effoht leelas balles bijuschas leelajâ kunzertes iſtabâ. — Seſtâ deenâ atkal wiſſi dseedataji fanahkuschi Schwarzeipteruhſi, Kumitetes Presidents, Wibze Gubernaters v. Kube usrunnadams wiſſeem pateizis; tad wehl weefu wahrâ dakter Freis runnajiſ itt ſpehzigus un firſnigus wahrduſ un tad beidsoht wehl dseedajuschi to jauku dſeefmu: „Kas tew, tu jaukaiſ meſch zc.“ tad wiſſeem aſſaras birruſchas. Nu iſſchkihrufchees un Rihdſineekeem firſnigi pateizibu dewuſchi par tik daudſ preeku un labbumu. Ohtrâ rihtâ, kad ar 2 dampfluggeem aiſbraufuschi Behterburgas, Maſkawas, Nehweles, Arensburgas, Limbaſchu un Wellines dseedataji, tad Kumitete tohs pawaddiſuſe ar muſihki un no daſcha namma ſeewiſchki dseedatajus ar puſſehm aplaiſſuſchi.

Dabbusa ſinnah, ka tais deenâs arri Wahzſem- mē, Nirnbergas pilſakâ, Baijeru walſti, ſwiinoht tahduſ dseedataju fwehtkuſ. Rihgas dseedataji ar telegrawi laide ſinnu us Nirnbergi un tur dseedatajus ſweizinaja. Atſkrehje ar telegrawi ſchi atbilde: „5 tuhlfſtoſchi dseedataji Nirnbergê atſweizina un rohku ſneedſ.“ — Rihgâ bijuſchi lahdi 6 ſimts — tur lahdi 5 tuhlfſtoſchi dseedataji!

Zſtattſchichanu beiguschi, pa prahtam gan darriſim itt wiſſeem, kas ſchahs preeku deenas baudi- juschi, kad firſnigu pateizibu iêdohdam teem, kas tahdu leelu retti baudijamu preeku ſagahdajuschi, prohti mihleem Rihdſineekeem, teem gohdigeem Kumitetes kungeem un itt wiſſeem teem, kas tik firſnigi un lohti puhlejuſchees, tahdu labbumu ſagahdah, un muhs ſweſchineekus kâ mihlus weefus preezinah, apgahdah un meeloht. Tahdu paſchu firſepateizibu arri pelnijuſchi teizami d seedataji, kas tahku zekku un maſſas naw kaupjuſchi un ne apniſſuſchi ar ſawu dseedachanu til daudſ tuhlfſtoſcheem leelu preeku darrijuſchi. Ilgi, ilgi ſchihſ deenas wehl peeminnehs ar preeku un leelu pateizibu, jo wiſſads laizigs un garrigs labbums ar to irr bijis. Tai Deews mihlus Rihdſineekus apſwehti.

S—j.

Zehrmu-milſens.

Par zehrmu-milſenu eſmu noſauzis grahmatâ par „Deewa raddijumeem paſaulê“ — to tahrpu, kas rohдах eekſch daſchu zilweku eekſchahm un kas Latw. Nr. 1860 Nr. 47. appaksch wirſrakſta:

„Reez wehrä!“ — nosaukts par mattu-tahrpu. Bahzeefchi to fauz par „Bandwurm“ jeb par bantes-tahrpu, — un tā gan wairaf pareisi, jo isfkattišchanās tas irr kà behrna pirtīta platta un itt gaera, lihds 40 ohlefschu gaera bante, bet nemas naw kà mats. Par matta-tahrpu jo taisnaki lai nosauz to tahrpu, ko daschureis atrohn pee dihfkeem, uhdens pelkōs un zittās slapjās weetās, un kas isfkattahs kà sirga mats, gan balts gan balgans gan padseltens, pehdu lihds diwi pehdu garšč, un no ka, kas labbaki ne irr mahziti, fakka, tas effoht zehlees un par dšihwotaju palizzis no matta, kas sirgam iskrittis uhdeni. Tā nu gan naw, bet tāpat brihnisčkiga dšihwe irr arri Ńhim tahrpam, kas, kà dšihwa smalka pijohles stihga kustahs un par ko, ja Alwischu laffitajeem patihl, zittā reise warretu stahstihl. Taggad peeminnesim ihpaschi to zehrnu = milsenu jeb bantes-tahrpu, — un kam patihl, tas lai to fauz par tahrpu-sintu. Par Ńcho Alwisē luhdse skaidraku pamahzīšanu, ko doht tik taggad man wallas.

Ja-isčškirr diwi sortes zilweku meefās. Weenā sortē tee gabbalini, ko tur par lohzekeem, gan leelumā gan isfkattišchanās irr kà kirbissu graudi, kas zits pakka zittu salikti un sa-auguschi garā rindē. — Ńcho isdsiht ahra no meefahm irr dauds jo grubti tapehz, ka eefšahm dauds jo stipraki tas eekerrahs ar tschetrahm muttehm un preekščā arri kà ar tappinu, kam apfahrt diwi ahlu-rinki. Ńchis tahrps rohdahs jo wairaf Bahzsemme. — Zittahds tas, ko useet jo wairaf pee mums un zittur Kreewusemmē. Tam tee tā faukti lohzekli irr dauds plattaki nekā wiini garri, jo tee platti lihds pufs jellu, bet katram garums tik festa plattuma dalka, un tee lohzekli wiffi ar fawu plattumu zits pakka zitta. Ńchim ne irr tee minneti ahli, tabehz jo weeglaki to warr aisdsiht. — Nu irr jafakka, ka tee gabbali, ko fauz par lohzekeem, ne irr ihsteni lohzekli, un ka wis tas tahrps ne irr ihsti weens pats dšihwneeks ar galwu un ar lohzekeem, bet irr kà dšihwneeku beedriba, un ko par galwu nosauz, ta irr tā ihstena mahte jeb emme, un pee tahs un zits pee zitta pee-auguschi peekerrahs un no wiinas tohy ūsturreti tee zitti gabbali, kam katram arri fawa dšihwiba tā, ka tas atščkirts warr dšihwoht arri wehl un warr islaisht tohs pau-

tinus (ohlinas), kas winna eefščās, — katras simts lihds tuhftoscheem; — un tahdu gabbalu atradde lihds tuhftoscheem. Tee gabbali, kas gallā, tee tee wezakee un jo pilni ar tahdeem pautineem, ar wiini paschi, kà fanahlfuschi, atščkierahs un no-eet no zilwela brihscham itt paschu wallā.

Bet ja ir dauds gabbalu atraujahs un eet nohst, no mahtes jeb galwas pakka pee-ang wiinai jaunī tahdi gabbali, kamehr tad Ńchi galwa, kà Ńalne paleek eefščā, tomehr naw nekahdas glahbschanās. Tee minneti wezzi gabbali ahra tappuschi, katrs pilns ar pautineem, ko tee islaisch, un kas dšihwibas spehku ilgi eefšč fewim paturr, — irr kà baggati isfehiti graudi wiffās mallās, — un ja no tuhftoscheem jeb desmit tuhftoscheem pautineem tik lahdi, woi weens tahrpu gabbals aprihiti no zuhkas, tad tur ee-eet kà graudi augligā semmē, jo tur teem patihl dšihwoht papreekšču, tur isčškittahs par teem tahrpineem, ko fauz par putraimeem zuhku gallā un kas minnetā Alwischu lappā 48tā nummeri minneta par puhščla-tahrpu. Ńchee putraimi irr kà behrnu buhschanā, bet ar augščhanās spehku. Domehr zuhku meefās ne warr tā ūsaugt kà paschi warretu palikt tur par augligahm mahtehm. ūs tam winneem wajaga eetapt zilweku meefās. Ja nu weens pats tahds putraims kaut kà eetohp zilwela muttē, un tad eefščās, — warr buht mas masinšč peelippis pee nascha ar ko greese putraimainu zuhku galku, — woi ar ne stipri Ńchahwetu galku woi ar galka deffu, woi kaut kà zittadi, — tad nu Ńchim putraimam zilweku meefās ihstena patihkama weeta, kur tas warr dabuht fawu ihstenu augumu, un warr ūsaugt par ihstenu mahti, kas fewim pakka laisch augligus behrnus, un ar teem kōhpā irr atkal par bantes-tahrpu jeb zehrnu-milsenu. — Pascha zilwela meefās Ńchis tahrps no faweem gabbaleem pautinūs ne islaisch, jo tur teem ne buhtu ne kà labbi, tee isnihktu. Kaug, kà brihnisčkigi Deews to tā walda. Jo ja teem ne-isfkaitams pulku pautineem zilweku meefa arri buhtu tā weeta, kur wiini warretu nemtees jaunu dšihwibu, — drihs tad zilwels buhtu pilns ar tahdeem tahrpeem un ar pascha dšihwibu itt drihs buhtu pagallam. —

Wehl irr dauds zittās tahdu tahrpu sortes, eefšč wiffadeem dšihwneekem, kam irr jatohp no zitta

eeksch zitta meefahm, lai fawu ihstenu buhschanu dabba. Ir zitti, kas papreckschu dshwo eeksch pellehm, un kam ta pahwehrschanahs til eeksch kaffu meefahm, kad kaffes tahdas pelles aprihju-fchas. Zitti irr eeksch stehkenehm; schahm no uh-dens-putneem. — pihlehm woi zitteem aprihti, eeksch scheem pehdejeem fawu ihstenu augumu panahl.

H. R.—U.

Dabbigi pulksteni.

Leeli un mast dabbigi pulksteni pasaulé no Deewa radditi; kas tohs labbi wehrá leek, kas pee daschada labbuma zaur teem teek, derrigu laiku preeksch fawa darba nomannidams. Saule, mehnes un swaignes irr leeli dabbas pulksteni, pehz kurreem wissi skunstes pulksteni tohp rikteti; semme, kohli, stahdi un sahle irr mums semmes kohpejeem ihsteni laifa un dabbas pulksteni, pehz kurreem daschus darbus riktejam, fo patte dabba rahda. Putni, swehri un lohpi laiku labbi nomanna un mums no ta sinnu dohd. Zihreliis rihta stundu agri fluddina un muhs ar fawu jauku trillinaschanu no meega mohdina, Deewu flaweht un strahdaht skubina. Swirbuli flinkaks, nemahzedams tá kohschi dsee-daht, sebbaku zekahs, kad jaw saule uslekhufi; pehz tam leen tshurksli un besdeligas no saweem ligideem un fahk tohs islahpiht jeb jaunus muhrehht un sawus masinus behrinus barroht. Wahrnas no mescha jaw ne nahks til agri abra, bet gull fá tshiggani krumos ilgaki, jo waklara sebbu farros eelihduschas no leela wannaga jeb ehrgta, sawa leela eenaidneeka, fargadamees; tiklai brohlasta laika mekle garram mahjahm skraiddamas fo dabbuht. Zaune eet waklara sawa noliktá stunda us meddischanu; lapfa kuhmina gaida, kad wissi zeeti ais-migguschi, pehz pufsnakts us laupischanu, fur kahdu wistu jeb pihlt atrohn sew par nakts malliti.

Mahju putni un lohpi irr faimneezehm un faimneekam ihsten riktigi dshwi pulksteni. Gailis neween rihta stundu riktigi isfauz, fá la wiss namé no winna dseedaschanas atskann, un wissi mahni, fá bahbas melsh, prohjam behgoht, bet arri gaisa grohsischanu, us jauku jeb us leetu fluddina. Te wistinas tam fahnós laktá tuppdamas fahk jaw Lehrkt, teizohht, fá gaisma jaw aukt, lai zekahs

drihs, kam wehl tihl fnaust. Ir ballodis fahk jaw uhschkeht apfahrt greefdamees fawu mahitati zell augsham, fá warr eet un kufniti pildiht, lihds ar zitteem mahju putneem pee faimneezes sinnamá plazzi fanahkt, lai teem kahdu graudini jelle broh-kastim atmett. Kalkite jaw arri brohlasta laifu mannidama staipahs un no krahfns nolegg, skat-tahs, kad faimneeze faimel galdu klahs, fá warr glaudidamees fo isubgtees. Sunnitis pee dur-wim nammá buhdams smillst jeb ar kahju pakasch, lai to ne aismirst, kas wissu nakti lauka us wakti irr stahwejis. Kad mahja riktiga laika tohp barroti, tad tee to stundu paschi peeminn, kad teem ehdamais irr jadohd. Sirgi, gohwis, aitas, zuhfas un putni, kattris sawa stunda pehz eh dama brehks un pateiks zik irr pulkstens. Jo teem wisseem lohti smalka mannishana; winau kauli un mahga irr fá pulkstens, kas ihstenu laifu nomanna. Jerem. 8, 7. „Ir stahrs appatsch debbes sinu sawu laifu.“

M. B.

Stahstini.

„Alausees, Anfs.“ teize faimneeks par Surgeem jaunu puisi deeneste peenemdams, „tu dabbusi til un til lohnes un labbi pa-ehst, un tami darbi buhs tee un tee, un tew pee darba jastahj rihta pulksten 5zós un ja-atstahj pulksten 7 waklara. Woi tu ar to effi ar meeru?“ „Ka nu juhs dohmajeet, faimneek, bet woi nu tas ne buhtu labbaki fá pulksten 7 es eefahktu un 5 beigtu?“ Tahdu gudrineeku faimneeks wairs ne derreja, gan sinnadams kas no tahda buhs.

Diwi wihri nakti par zellu eedami farunnajahs pah swaignu bildehm. Birmais fazzija: „No tahdahm jaukahn swaigsnehm til nerafsheni ratti! Dihsele lihka, ritteni schkihbi weens prett ohtru, kutscheram us dihfeli jasehd. Nè, man ratti ne patihk, tee warretu gan zittadi buht!“ — Dhtrais tam atbildeja: „An tomehr irr brihnishkigi tee debbes ratti un tee debbes zelli. Un tas labbakais pee schcem ratteem irr, fá tee til ilgus gaddus (zik?) labbi tekk, ne plihst un ne apriht.“ Birmais bij aismirsis, fá tam pahgudram notikke, kas kirbjus (leelus gurkus) pee ohsolu sarreem wehlejahs.

B—nn.

D r i h w d r i f f e h t.

Jannas finnas no Italias.

Turinè, Sardinijas galwas pilfata, irr 3 bihbeles floblas, fur taggad wairaf nekà 100 behrni Deewa wahrdu mahzahs.

Mailantè irr 2 floblas, fur wakkaròs pehz pabeigta deenas darba, laudis fanahl wehl ar Deewa wahrdeem atspirdsinatees. Daschu reis lihds 400 klaufstajeem effoht, kas luhgtin luhdsoht, lai winnem kahdu nodaku no bihbeles lassohht; jo bihbele tikkai effoht tas ihstenaïs zekka rahditaïs us muhschigu dshwofchanu.

Bolonnas pilfata irr kahds Ewangeliuma tizzigs leelskungs to kohschu un lepnu pilli nopirzis, kas Bahwestam, Siffstum V. peederreja. Schinni pilli irr arri branga basniza, fur lihds schim Kattoku Deewa kalposchanu turreja. Taggad tur nu Ewangeliuma tizzibas mahzitajs jaw gadda laiku Deewa wahrduß fluddina un Ewangeliuma draudß fakrahj.

No Zrkuzkas mahzitajs Kossmannus stahsta par sawu leelo zellu, fo branzis no Zrkuzkas us Dkozkas juhen.

(Skattees Uw. v. Nr. 14.)

Kahdi tee zilweli, kas taggadist tur dshwo? Nabbaga laudis noschelojami. Zittus paganus ne atraddihß lehti, kas tahdà mulkibà un nabba-dshbà miht. Nejaufus klutschus, kas no redses behrneem lihdsfinajahs, turr par elkeem un peeluhds. Wliski jeb pufspilski staiga, itt bes kauna. Zittu lohpu pee mahjahm nesinn un ne kohpj, kà til sunni. Sunneem jawell tahs masas laiwinas prett straumi brauzohht. Bahrteel tihri no siwim ween. To naw truhkums. Waffarà sweijo, faulè schahwe un krahj us seemu leelu krahjumu. Det arri smird pee tahs schahweschanas, ka warr us pufß juhdsi fa-ohst, un reebj tahm buhdahm klahht pee-eet.

Scheem laudim zeetas galwas un zeetas firdis. Mahzibu un gudribu nemokle un nepreenem; breef-migus warra darbus padarra. Zekkabrauzejus gan allaschin winneem patiftu fleppent nokaut un aplaupiht, kad ne buhtu baile no schaujameem rikheem un no Kreewu teefahm.

Ne tahlu no Niklajauschkeem weenu gaddu preeksch Kreewu atnahschanas diwus Sprantschu missio-narus nokawuschu.

Seschas neddelas un trihs deenas pa Amures uppi laiduschees atfneedsahm Niklajauschkus. Beidsamas 300 werstes bijam braukuschu ar dampfluggi pahri 3000 werstes (= 430 juhdses) ar sawu paschu laiwinu. Us wissu scho garru zekku wairaf Luttera tizzigus ne atraddu kà 11; Marijinschkòs kristiju dwihnischus, kas us uhdenihm laiwinà, paschà wehtras un pehrfona laikà bija dshimmuschu. Wehl tuhstosch werstes kusleem un mahtei bija jabrauz lihds mahjäs nonahst. Mahte ar affarahm pateizahs mihtam Deewam, kas til tahlu palihdsejis.

Niklajauschkòs, kas irr ne tahlu no Amures grihwàs, atraddu 34 tizzibas beedrus, Pinnu un Zggaunu matroschus, kas no Pehterburgas ar leeleem juhras-kuggeem bij abraukuschu. Pahri reissi spreddiki teizis un swehtu meelastu dallijis pehz trim neddelahm atkal dewohs ar krohna-dampfluggi us Njanes pilfatu, kas paschà juhrmallà gull no Dkoz-kas us deenas-widdus.

Brauzeens mums itt nelahgi weddahs. Daudj fellumu ir paschà Amures grihwà, ir tai juhras schaurumà stary Amures semmes un Sakalina-fallas. Schaurais kuggu tazzinsch ar peldoschahm muzzahm itt ne buht naw noshmehts, kà zittur, fur kahda kuggoschana. Lai nu gan braukdami juhras dshkumu weenà gallà ar lohti mehrojahm un raudsijahm, tomehr trihs reis us fellumeem us-schrehjahm un til ne palikkahm sehdoschi wirsü. Tad

fuhtijahm masu laiwinu papreekschu lai pamekle to
 ihsto kuggu takku. Dlozlas juhra eebranzoht atkal
 nelaimo gaddijahs. Wehssch apstahjahs un ohgu
 krahjums bija us beigahm. Itt beidsamahs ohgles
 ne drihstehjahm istehrecht, tad bij jagaida wehssch.
 Behz zehlahs, bet bija nelabba wehtra. Ta kuhla-
 mees trihs neddelas lihds Njanas ohsta dabbutahm
 peestahtees. Un zittahm reisehm to paschu zekku
 treijās woi tschetrejās deenās warr nobraukt. Rug-
 gi bija trihs Wahzu wirsneeki un septini Zggaunu
 matrohschi, tad Deewa kalposchanu gruntigi war-
 rejahm isdarriht un isdarrijahm. Kreewu kara-
 kuggi tur retti ta buhs gaddijees.

Njanas Luttera tizzigi ar leesu preeku muhs sa-
 gaidija. Dewitais gods bija, kamehr Luttera mah-
 zitajs scho draudst ne bija apmeklejis. Weens pah-
 ris jaw diwi gaddus kahroja laulibu un nu til sa-
 gaidija. Kahdi behrni, jaw staigataji un runna-
 taji, tappe kristiti. Peezas deenas tur sabiju, trihs
 reis Deewa wahrdu fluddinaju un swehtu meelastu
 isdalliju. Zaula weeta schè, us trim pusschm pil-
 fatam kalni apfahrt, us zetturto (deena-widdus)
 pussi ohsta un juhra. Wassara ihfa, tadeht me-
 scha kohki leeli ne aug; til ween masas eglites un
 masi behrsi redsami. Semme ne-augliga, ne kar-
 tuppeli ihsti isdohdahs. Seenu atwedd kuggas
 no Amures semmes. Zauru wassaru leetus lihstoht.
 Kamehr es tur biju, gahsa no debbesim ka ar span-
 neem. Zekka brauzejeem no Njanas us Zukuzku lee-
 las breefmas allaschin no teem pahrluhduscheem
 kalna strauteem. Pats alminus usgahju zittas
 uppmalles, kas par peemiunu noslihsuscheem bija
 zelti. Puszjekku no Njanas us Zukuzku (pee Lenas
 leel-uppes skatt. Aftas lanskahrtè) zittadi newarr eet ne
 ka jahschus. Pasta stanzias septinas, lihds ween-
 padsmi juhdsos weena no ohtras. Krohga nekahda
 naw. Tadeht daschuris pascha mesha, woi kahda
 uppmalle ja-apstahjahs, ugguns ja-uslure, uhdenas
 tehkatla japawahra un maltite jaturr. Wissa zekka-
 maise jawedd lihds un irr klah. Wirkt neko ne
 warr dabuht. Bet jafakka, ka esmu brangu swee-
 stu pee Zukutscheem dabbutis ehst. Smeekls
 redseht ka Zukutschi brohlassi turr. Wissi rinki
 apfahschahs ap tehkatlu un sweesta spanniti;
 tuppedami us paschu kahjahm, kur krusstis saliktas
 pehz skrohderu wihses. Katrs leijahs tehju masa
 kohka kausiti un ar saweem peejeem pirkscheem schep-

pele sweestu no spannischa un bahsch til muttè,
 tehju pakkal strehdams.

Zelsch eet par bailigeem purmjeem, kas bes galla
 steepjahs. Sirgi muhl dumbrà til dsikli, ka jabeh-
 dajahs, woi ne buhs besdibbens. Tee purwi zeh-
 luschees no tam, ka til ta semmes wirskahrtina
 kahdas diwi woi trihs pehdas dsikli wassarà iskuht.
 Wissa appakscha irr un paleel sasallusi no pasaules
 eefahluma lihds pastara deenu. Tad sinnam, tee
 uhdeni us appakschu newarr notezzeht, neds eefuhl-
 tees un tai wirskahrtai japaleel par purwi un par
 dumbri.

Dewinas deenas gan jahjis, gan brauzis no-
 brauzu Zukuzka. Schè bija 7 Luttera tizzigi, til-
 pat dauds ka Njanè. Diwi reis Deewam kalpo-
 jahm, swehtu meelastu isdalliju, weenu nohtes kri-
 stibu apstiprinaju; apmekleju Gubernatera dahsu,
 kas winnam bija. Ar leesu puhlinu un ar ruhpi-
 gu kohpschanu winsch bij brangas pukles schinni
 aulsta semme isaudsinajis, kur wassara til ihfa,
 ka semme ne uskuht, ka jaw peeminneju.

No Zukuzkas dewohs us mahjahm. Gan wehl
 bija garsch zelsch lihds Zukuzka, bet weegls, jo
 gandrihs lihds gallam ar laiwu us Lenas uppi brau-
 zu. Birno Septemberi pahrnahzu un paldeewas
 schehligam Deewam, sawejus atraddu dsihwus un
 weffelus.

No mahzees no scheem Kosamanna stahsteem,
 lassitais mihtais?

1) Tu mahzees, ka tew tizzibas beedri (un win-
 nu starpà tautas brahli) tahlumà, kam gauscham
 grehli sawas dwehseles kohpt, Deewa wahrdu dab-
 buht dsirdeht un to swehtibu sanemt, kas irr eelsch
 Deewa kalposchanas. Bet ir tee newa wiss itt
 pawissam astahsti un paklihduschi, bet ir winnu
 dwehseles tohp ruhpiigi mekletas un ir winncem
 Deewa wahrds un swehtiba tohp gahdata.

Slawe Deewu, ka tew weeglaki pee tamu dweh-
 seles gannu peektapt un padohmu luhgtees un mah-
 zibu dabuht!

2) Tu mahzees, kahda grehta sohda tee kaun-
 darritaji, kas til tahlu palaiduschees, ka beidsiht
 bijuschu us Sibiriju jastelle.

Slawe Deewu, ka kas tewi lihds schim kahrdi-
 naschanà pasargajis un no tahdahm apgrehkoscha-

nahm ifglahbiä, ka tas tew lihds schim irr wehlejis mihkä tehmušemmä dšihwoht un palikt.

3) Schelodams famos brahklus Sibiria pa-wehli famos luhgſchanäs mihtam Deewam un ſchelodams peemetti ſawu graſſiti, lai winneem pa druſzinu grubtu dšihwi warram paweeglinaht. Tu nabbags no tam ne palikſi, bet jo baggats ceſſch mihleſtibas, tizzibas un wiſſas Deewa ſwehtibas un tawi brahli Sibiria pateikdami tewi peeminnehs Deewa preekſchä. — U. B.

Zauna baſniza Illuſte.

Illuſte irr maſ pilſatiniſch Kurſemmes augſch-galla, 16 werſtes ſchajpuſ Dinburgas. Pee winna peederr paſcha augſchgalla beidsamais aprinkis; tadeht ir të ta aprinka teeſa lihds ar pilſteeſu, aprinka paſtes-namä, aprinka dakters un beſteem labſ apteekeis, dilifchanze us Zelgawu, bekkerris, kalleji, kurpneeki, un dauds zittu kauſchu, kam të gan famos ammats, gan ſawa ihpaſcha pahrtiſchana.

Ta Ewangeliuma draudſte, ka të dšihwo tadeht arri naw lohti maſina; pee winnas peederr wiſſi teeſas kungi un wehl zitti no muifchneeku kahrtas, ka të famos nammös dšihwo, täpatt ka tee ammatneeki, tee ka ar ſawu nammu pelnahs un kaſ gandrifs wiſſi labbi pahrtiſkuſchi namneeki, kam pee ſawa nammina arri katram famos ſemmes gabbals no 3 un daſcham wairak puhraweetahm ſehjuma katrä laukä, turklaht plawas gabbals, no kurrä zits lihds 20 weſmu ſeena ſaptauj, par ko Schloſsberges kungam maſa gruntszinſe ifgaddus jamakſa, jo pee ſchahs muifchas pilſatina grunts peederr.

Ar baſnizas buhſchanu të tä irraid. Dinburgas eelä, ne tahtu no fudmallahm Kattoleem irr famos Deewa namä, labbi leels, bet neſmuks. Tirgus plazzim pretti atkal ſtahw Kreewu baſniza, pee kurras ir klohteris peederr ar ſawu augſtu preekſchneeku.

Ewangeliuma baſniza ſennejös laikös të arr eſſam bijuſe, bet pehz akenmta tikluſe un par zittu ehlu pahrtaiſta. Tadeht zeenigs Laſsmuiſchas kungs, kaſ ar ſawu pagafſtu pee ſchahs baſnizas bij peederrejis, pats ſewim likke baſnizu uſbuhweht un nu ta Illuſtes draudſe arri ſahle pee ſchahs Laſsmuiſchas baſnizas turretees, kaſ 11 werſtes tahtu no Illuſtes, kad par Subbates zellu brauz. Tas wiſe notikke kahdus 200 gaddus atpakkal.

Tä nu Illuſtes draudſei bij deefgan grubti tik tahtu baſniza eet un jaunejös laikös bij ſahluſchi paſchä Illuſte ſew iſtabu gahdaht trakteera nammä, kur ſawu baſnizu warreja noturreht. Turklaht arri bij ſahluſchi naudu ſalaſſiht, ar ko ſewim kahdu reis ihpaſchu Deewa nammu uſbuhweht. Deews palihdſeja un wairak ka 1000 rubti bij ſakrahti, tad wehl Ewangeliuma draugu palhidſibas lahde, — kurrä ir tu, mihtais laſſitais, ſawu graſſiti eſſi dahwinajis, — no famos puffes 1000 rublus deme, tä ka nu pahri par 2000 rubl. bij ſanenti.

Taggad gahje pee darba. No Zelgawas iſſuh-tija lohti ſmuſku baſnizas bildi, pehz kurras ja-buhwe. Baſnizina pehz Gohſtikas mohdes tiks taiſta, tohrnis ar baſnizas durwim no paſchas ſemmes zeldamees buhs kahdas 89 pehdas augſt. Baſniza ſtahwehs pee tirgus plattscha, kur ſennak Schloſsbergas zeenigs kungs ſewim gribbedams pilli buhweht, to atkal likka iſpohſiht un kur nu papilnam gattawu ſteegelu warreja dabbutht deht tahs baſnizas.

Schinni Maija mehneſi bijam Illuſte ſabraukuſchi un no Illuſtes draudſes preekſchneekem aizi-nati jaunam Deewa nammam grunts-akmini cemuh-rejam. Wiſſa draudſe un dauds zitti kaudis bij ſanahluſchi un preczajahs lihds ar mums. Zauna baſniza nu tiks no Laſsmuiſchas mahzitaja apgah-data, tä ka tas lihds ſchim tai draudſei par mah-zitaju bijis.

Garram braukdamä redſeju, ka jaw baſnizas muhri labbu gabbalu us augſchu ſteigufchees. Tik ween ſchehl dſirdeht, ka gribboht ſchim jaukam Deewa nammam juntu taiſiht ar ſchkindeſchm, tapehz ka dakſini par dauds dahrgi eſſam un makſaſchoht lihds 500 rubl. wairak, ja ar ſcheem gribbetu taiſiht. Tad gon prett tahm zittahm baſnizahm lohti neſmuſka buhtu. Woi warbuhht Kurſemneeki lihds ar ſawem zeenigeem muifchneekem ne-eſſephtu Illuſtes baſnizai wehl ſcho lohti wajadſigu Deewa namma greſnumu gahdaht! — Zeenigs Schulza mahzitajis ſanemtu warbuhht tahs dahwanas. — d.

*) Itt no wiſſas ſirde to gribbu darriht. Schulz.

Studdinaſchanas.

Wiſſadus rijas-ſectus warr dabbutht Zelgawä paſtes eelä **Ar. 10.** pee addatu taiſitaja

1
Bonzeſta.

Behni, kas Jelgawas skolās eet, varē dabuht apfokpšanu gohdiqā nammā par peenablamu ne dabru malfu. Klaktaku sīnuu ffrīhweru eelā **Kistermannanna nammā** pee fainneezeš. 1

Es sehē sīnamu darru, ka es sewi Jelgawā par wehweru efnu uomettees un aushu wadmalla, pušwadmallu, kašchimiru, feewisčku drahnas, ffrīhpainas, ffrēterstuhri un ar wiffadahm preefšchmeem. 1

P. Kleinert,
Jelgawā preefšch Medema dabrsa,
Abfstrōma nammā.

Ar pagahdatahm jannahm un labba- fahm mašchinehm pee mannis kā papreefšch, tohy willa wehrpta, welta, ffrēhreta un degadeereta. Aridsan ffrīhde, willa, bohniwilla, dšhjas un wiffadas drahnas us to jankaku wihfē pehz mohdes tohy pehrwetās par wifflehtaku malfu, un es luhdsu man to wezzo uštīzību doht. 1

Ahlström,
pehrwu meistērs Jelgawā pašes eelā.

Kuldīgas semmes-fokpeju beedriba, grībēdama gohda-algu doht teem labbakajeem foklu-fokpejeem, usāizīna wiffus mahju-fainneekus no Kuldīgas awrinka, kas tilkai labbus foklus audīnājuschi, — woi ffrēe dabrsa augteem, woi dšhweem ffrēhgeem (ffrēstahni), woi teetas fokseem buhtu derrīgi, — lai wīnāi pēebildahs woi pee faweeem draudēs mahzitajeem, woi pee kahda wīnāu draudēs dšhwojofcha ffrīhs beedribas lohzehta, kas tad tohs labbakohs foklu-fokpejus ffrāi beedribai usdehs us gohda-algas dabrušchānu. 2

Reelas un wīddejas wīslabbakas pīrščas fīlkes, 14 rub. par legīdu muzzu un 7 rub. par pušmuzzu, (14 muzzu us 1 lastu rehēnāhts), pahrdohd Rīhgā, 2

Vabbibas un prezū tirgus Rīhgā tai 22trā Juhli un Reepajā tai 22trā Juhli 1861 gaddā.

M a l f a j a p a r :	Rīhgā.		Reepajā.		M a l f a j a p a r :	Rīhgā.		Reepajā.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
½ ffrētw. (1 puhru) rudsu 220 libd	2	35	2	15	½ puddu (20 mahrx.) dšses	1	—	1	10
½ " (1 ") ffrēfchu 325 —	3	50	3	50	½ " (20 ") tabaka	1	25	1	35
½ " (1 ") meefchu 185 —	1	90	1	90	½ " (20 ") ffrēhtu appīnu	—	—	2	—
½ " (1 ") anfu . 120 —	1	30	1	15	½ " (20 ") ffrāb. zuhtu galk.	—	—	—	—
½ " (1 ") ffrānu 250 —	2	75	2	—	½ " (20 ") ffrōhna līnu	2	50	2	—
½ " (1 ") rūpju rudsu milt.	2	40	2	20	½ " (20 ") bracka līnu	1	30	1	20
½ " (1 ") bīhdelet. 350 —	3	75	2	90	1 muzzu līnu ffrēhtu . . .	7	—	—	—
½ " (1 ") " ffrēfchu milt.	5	—	4	—	1 " ffrēhtu . . .	14	50	13	50
½ " (1 ") meefchu putrain.	3	30	2	60	10 puddu ffrākauas ffrāhs . . .	5	—	4	60
10 puddu (1 bīrāwū) seena . . .	4	50	—	—	10 " baltas rūpjas ffrāhs . . .	5	—	4	60
½ " (20 mahrx.) ffrēfsta 420 —	4	50	3	50	10 " " ffrālkas " . . .	5	—	4	60

Rīhgā atahf. libd 22tram Juhlim: 1081 ffrāgi; isgāb. 822 ffrāgi un Reepajā atahf. 165 ffrāgi; isgāb. 160 ffrāgi.

W r i t h w d r i t t e h t .

No juhrmallas-gubernementē augstas waldfchānas pušes: Collegienrath G. Bläse, Cenfor. Jelgawā, tai 24tā Juhli 1861. No. 127.

Albert Drescher, Jelgawas preefšchpīlstatā ffrāwā bohē pee pašcha Daugawas tilta pa labbu rohu, fur Mohris usmahlehts. 2

Jaur mašchines ffrēhtu tohy pee man willaina dšhja wehrpta, wadmalla welta un degadeereta, aridsan wiffadas drahnas un dšhjas pehrwetās. **Bauskā, Mufchewiža nammā Nr. 114.** 2

Olas Tann.

Jeen. pīrzejēem darru sīnamu, ka es ar fawu ammatu no Rattolu us Katrīhnes eelū (no Schmechmanna bohē us pīrnu ffrēhrets-eelū, kas us Palejas eelū wadda.) efnu nogāhjis, pehrwetajam Segebroffkam pretim, tai nammā ar to jaunū **Nr. 16.** Luhdsu išktru, kam wāijaga labbibas-fēetus no drahtes, tohs pee mannis apstelleht, jo tahdus labbi tāstus par lehtu tīrgu pahrdohdu. 2

Abdatutāstājs J. Rosenbergr.

Tai nakti no 12tu us 13to Juhli 1861 irr **Reelas Gēeres fainneekēem** dīwī ffrīgti no gannibahm ffrāgti pīrēhtī:

- 1) weens tumschi duls ffrāgs 11—12 gaddus wezs, wīddīfchka augumu un 50 rub. ffrūdr. wehrts, tam ffrāimneekam **Weschubulāiſchu** jaun **Mathis Ffrāhretſchīnſky;**
- 2) weens tumschi duls ffrāgs 5—6 gaddus wezs, pīl-nīgu augumu un 50 rubl. ffrūdr. wehrts, tam ffrāimneekam **Weschubulāiſchu** **Janne Reekne.**

Tam, kas warretu teem ffrāimneekēem jeb **Reelas Gēeres** pagāsta teefai pēerāhdīht, fur tee ffrāgi dabrujami, tohy par katru ffrāgu 10 rubl. ffrūdr. patezības naudas ffrōhlīhts. 3

Reelas Gēeres pagāsta teefa, tai 15tā Juhli 1861.

† † † **Mathis Neumann,** pēefēhdetājs. (Nr. 556.) **R. J. Witte,** teefas ffrīhweris.